

Акорди народних пісень приймають всіх

Ювілейна 10-та зустріч з українсько-руськими піснями відбулася ввечері в четвер, 24 жовтня 2019 р., в ресторані «Астра» в Бардієві. Концерт організували Регіональна рада Союзу русинів-

▲ Виступає Моніка Сорокова.

українців СР, відділ культури Міського уряду в Бардієві та власники ресторану «Астра» – Валентина Трудич та Михал Трудич.

Концерт був присвячений любителям народної пісні, національної культури, літнім громадянам та всім, хто вирішив провести вільний час з піснею, заспівати ра-

зом із виконавцями та випити теплого чаю чи келих вина у колі друзів. Крім того, концерт був присвячений вшануванню 200-річчя від дня народження будителя, поета та священика Олександра Павловича.

На імпровізованій сцені глядачам представились народними піснями Моніка Сорокова, єдина жінка-геліонкарка Бардіївського округу, прекрасна співачка, лауреат пісенного огляду «Маковицька струна», учасниця багатьох культурних акцій, конкурсів та концертів, дует Марія Мика з Бардієва та Анна Перегрим, обидві членки жіночої співочої групи «Стебницькі бабки», співак, музикант, художник Франтішек Лаката з Рокитівців Меджилабірського округу, «другою домівкою» якого є Бардіїв. Тут він любить ходити до брата Іоанна Лакати, архідекана і священнослужителя православної церковної громади, бере участь у культурному житті Бардієва, є членом СРУСР у Бардієві.

У концерті також взяв участь жіночий співочий колектив «Стебницькі бабки» з солісткою Анною Сташовою за музичного супроводу Петра Хмуровича під ке-

рівництвом Анни Перегрим. Виступив також сільський співочий колектив «Біловежанка» із села Біловежа. Його очолює Марія Бароляк, а музику забезпечує Франтішек Палша.

▲ Франтішек Лаката не лише малює, але й піснею вміє звеселити людей.

За довгорічну активну роботу по збереженню народної пісенності і традицій голова РР СРУСР в Бардієві Микола Деніс вручив «Біловежанці» лист-подяку Центральної ради Союзу русинів-українців СР.

М. Г.

▲ Колектив «Біловежанка».

Бесіда у бібліотеці

Український письменник Словаччини Мілан Бобак відмітив 28-го вересня 2019 р. свій життєвий ювілей – 75-річчя з дня народження. 3 цієї нагоди у Вигорлатській бібліотеці в Гумennomу відбулася 24-го жовтня 2019 р. бесіда, яку підготувала працівниця бібліотеки Марія Фіркаль. Бесіду відкрила і присутніх привітала директорка інж. Марія Даньова (на фото вправо).

Під час цієї зустрічі Мілан Бобак розповів не тільки про свою творчість, але й одночасно про діяльність Спілки українських письменників Словаччини. Українська література останніми роками здобула визнання як у читачів, так і літературної критики. Позитивно оцінив співпрацю з Закарпатською організацією Національної спілки письменників України. Доказом того є і видання вибраних поетичних творів Івана Мацинського в Ужгородському видавництві «TIMPANI».

У перекладі українських письменників Словаччини, зокрема Івана Яцканина, появилось кілька книжок словацьких авторів.

В рамках цієї бесіди Мілан Бобак подарував Вигорлатській бібліотеці свої поетичні збірки. До цих видань був інтерес з боку учасників бесіди.

Зузана ДЖУПИНКА, Пряшів.

Фото: Маріанна Жидзикова, Зузана Швецова.

Українсько-словацький бізнес-форум

22 жовтня у м. Братислава за сприяння Регіональної Торгово-промислової палати Словачької Республіки відбувся Українсько-словацький бізнес-форум.

У ньому взяли участь делегація Київської торгово-промислової палати на чолі з її президентом Миколою Засульським, до якої увійшли керівники провідних компаній київського регіону, а також представники урядових та ділових кіл Словаччини.

Метою форуму було ознайомлення з новими

можливостями для ведення бізнесу та інвестицій в Україні, а також визначення перспективних напрямів українсько-словацького торговельно-економічного та інвестиційного співробітництва, у тому числі на міжрегіональному рівні.

В роботі бізнес-форуму взяв участь Посол України в Словачькій Республіці Юрій Мушка, який у своєму виступі звернув увагу на привабливість українського ринку для іноземних інвесторів.

Р

У Братиславі Службою Божою пом'янули жертв Голодоморів в Україні

3 листопада в церкві Святої Розалії м. Братислава було відправлено Службу Божу українською мовою. Богослужіння провів отець Андрій.

На службі були присутні співробітники Посольства України в СР та члени їхніх сі-

мей, представники української громади Словаччини.

У своєму зверненні до вірян отець Андрій зазначив, що в Україні в останню суботу листопада вшановують День пам'яті жертв Голодоморів та політичних репресій.

Поминальною молитвою

присутні вшанували пам'ять невинно загиблих під час Голодоморів в Україні та жертв політичних репресій.

Посольство України в СР.

26 листопада 2019 р. о 18.00 год. в Театрі О. Духновича в Пряшеві відбудеться концерт Марека Мохнача

«Українські пісні в Словаччині»

На піаніно супроводить заслужена артистка України Любов Гундер.

Вступ вільний.
Realizované s finančnou podporou Fondu na podporu kultúry národnostných menšín.

Фінансові пожертви

Редакція «Нового життя» вдячна за моральну і матеріальну підтримку читачів і прихильників газети.

Пожертви на газету, на діяльність Словацько-українського культурного та інформаційного центру та Союзу русинів-українців СР можна надсилати на такий рахунок:

VÚB Prešov, číslo účtu: SK95 0200 0000 0000 0223 4572

Редакція.

47-ий огляд народних пісень «Маковицька струна» концерт переможців регіональних конкурсів

Бардіїв • 30.11.2019 о 15.00 і 19.00 год.
Палац спорту «Мир»

Predpredaj vstupeniek v Bardejove:

Turisticko-informačná kancelária,

Radničné nám. 21, tel.: 054 474 40 03;

Hornošarišské osvetové stredisko,

Rhodyho 6, tel.: 054 472 22 75.

Vstupné: о 15.00 hod. – 3 €, о 19.00 – 6 €

Пряшів • 1.12.2019 о 15.00

Театр ім. Йонаша Заборського

Predpredaj vstupeniek v Prešove:

Pokladnica DJZ, Hlavná 48,

Prešov, tel.: 051 756 21 99,

pokladnica@djz.sk

Vstupné: 8 €

Михайлові Бобинцю – 70

9.11.2019 р. голова Асоціації лікарів русинів-українців Словаччини Михайло Бобинець відзначає своє 70-річчя.

Сьогодні працює як районний лікар-невролог в поліклініці *Прокер* в м. Пряшів на Секчові. Хоч Михайло вже на пенсії, але ще працює і кожний день під його кабінетом ще багато пацієнтів, які потребують його ради, кваліфікованої допомоги.

Лікарське товариство, яке він очолює, не є так активне, як це було ще перед 15 роками. Старші лікарі покинули громадську роботу, багато з них відійшли у вічність, а молоді, які прийшли працювати в Словаччину, зайняті своїми справами – атестація, складання додаткових іспитів... а ще й з України йшли погані вістки... не мають того бажання щоб працювати, хоч зв'язки з товариством утримують. Ось і зараз вже збирають все для того, щоб щасли-

во й весело зустріти Різдвяні свята та Новий рік...

Михайло Бобинець користується заслуженим авторитетом серед пацієнтів, радо допомагає їм, радить. Пацієнти люблять його через людяне слово і доброзичливість. Народився він в Міжгірському районі Закарпатської області України. Часто повертається на свою Верховину у думках, щоб набратися нової енергії і нові сили для лікування хворих.

До дальших літ життя бажаємо йому міцного здоров'я, сімейної погоди і життєвого оптимізму.

Редакція.

Місяць пошани до старших

З нагоди Місяця пошани до старших в Словацько-українському культурному та інформаційному центрі в Пряшеві 22 жовтня 2019 року на черговому засіданні зійшлися члени п'ятої пряшівської Міської організації Об'єднання пенсіонерів Словаччини. До них завітали завідувача рефератом у справах людей з фізичними вадами та пенсіонерів Міського уряду в Пряшеві Яна Закаровська, завідувачий відділом маєтку Округного уряду Ріхард Еліаш і голова Округної організації

Об'єднання пенсіонерів Словаччини Ян Чижмар. Співом і танцями поздоровили присутніх діти Дитсадка з українською мовою навчання в Пряшеві (на фото) разом з директоркою Людмилою Грєговою і вчительками. Діточок на акордеоні супроводив Ігор Крета. Віночок українських народних пісень заспівала Івета Світок з дочкою Мартиною.

Цьогорічним ювілярам з рядів пенсіонерів були вручені похвальні грамоти.

Мілан КОРКОБЕЦЬ.

Одкровення... Павла Маскалика

Це вже п'ята книжка цього трудолюбивого автора. Хоч трохи задовга назва цієї книжки, все ж її наведу: «Одкровення або у себе вдома – чужим не хочу бути», бо вона відповідає змісту переважної більшості її творів (Пряшів, 2019, 192 с., ISBN 978-80-88890-68-3). Дана книжка, чи, краще сказати, збірка творів складається із віршів, прози, публіцистики, в яких автор виражає свою любов до рідного краю, українського слова, вболіває за українську справу в Словаччині та взагалі у світі. Виступає в ній як великий патріот нашого русько-українського населення Словаччини. Таврує та засуджує тих, які зрадили своїх предків і стали яничарами, які не хочуть порозуміти душу, біль людей, які захищають українську справу, коли від них відбирають рідну мову, або топчуть її, зокрема брати словаки чи запроданці – політичні русиністи, коли навіть деякі урядовці і високі політичні діячі змушують його та й все українське населення «бути у себе вдома – чужим».

Що змушує Павла Маскалика почувати себе вдома чужим? Хоч він прямо не відповідає на так поставлене питання, все ж зміст, дух, біль, зображений у художніх і зокрема публіцистичних творах, дає ясну відповідь на це. Не дивно, що так виступає, адже він був вихований батьками у рідному селі Буківці, яке славиться давніми і багатими традиціями руського слова, не російського, але, повторюю, свого рідного українського, – бути чесним, відвертим борцем за своє слово.

Навчання в українських школах та зокрема у Театральному інституті ім. Карпенка-Карого в Києві і майже сорокарічна робота в Українському національному театрі в Пряшеві (зараз ДАД) допомогли йому стати переконаним українцем, тому не може сприйняти все те, що відбулось з русинами-українцями Словаччини після 1990 року. Свій біль, зраду, яничарство колишніх співпрацівників УНТ «вилити» у багатьох попередніх творах, як ніхто інший в нашій літературі. Багато чого він не може і зараз розуміти та сприйняти. Наприклад, чому браття-словаки

змінити назву села Руський Кручів (ніби лише заради скорочення назви, бо вона задовга на 5 літер) чи Руський Казимир на нові назви «Кручов» та «Вишни Казимир» без прикметника руський і для того було треба зманіпулювати сільські референдуми і чому «КДГ», тоді очолюване Яном Черногурським, поспішило зі зміною; чому дійшло до зміни назви і мови в Українському національному театрі в Пряшеві... Тих чому є у нього багато більше.

Ці кроки вважає зрадою та ганьбою словаків і політичних русиністів. Сучасні селяни завдяки пришельцям зреклися багаторічної історії, яка пишеться десь від X – XI століття, зреклися ідентичності своїх прадідів, дідів і батьків. Так само політичні русиністи – сисаки, турки та інші зреклися понад 50-річної традиції УНТ, єдиного такого театру за межами України, театру, який здобув навіть світову славу. Дорікає словакам, що вже забули, коли їх гоневди-мадяри переслідували і відбирали від них мову, традиції, культуру, національність. А вони зараз те роблять самі русинам-українцям. Так само сильно переживає і не погоджується, коли греко-католицька церква (та подекуди й православна церква) у нас запроваджують в богослужіння словацьку мову, зреклися церковнослов'янської мови, до певної міри обрядовості і проповідей на рідній мові тощо. Все це «заслуга», на його думку, єпископа Яна Баб'яка та йому подібним священикам.

Сильне враження на мене справляють есе та публіцистичні виступи – листи до наших політиків (Р. Фіцо, А. Данко, М. Лайчяк) та високих церковних сановників – єпископів. Я згоден із закидами П. Маскалика на адресу Роберта Фіца, який чомусь не любить Україну та українців. Я теж вважаю, що не личить високому політику так виступати проти українців, коли навіть під час урочистої промови на святі СНП у Банській Бистриці закинув, що українці вбили жидівське дівчатко, але ані словечком не сказав, скільки українців загинуло на Дуклі чи під час визво-

лення нашої країни від фашизму. Погоджуємось з його поглядом на книжку Миколи Шкурли «Засуджені до раю...», яка повна гніву, ненависті до України, українців і, зрозуміло, неправди. З есе мене зацікавили такі матеріали, як «Новітні мученики за церкву і віру нашу», «Майстер театральної сцени», «Автопортрет» та інші.

В рецензованій книжці помічено й кілька рецензій на його дотеперішні твори, відзначення його 75-річчя від дня народження в Києві та доповідь на цій академії доцента В. М. Бабенко-Жирнової. Також в книжці знайдемо кілька Маскаликових рецензій. Наприклад, на поезію Люби Гомзи «Чому курличуть журавлі» та збірку Мілана Бобака «Як один піта літати збирався...», в якій чомусь без важливих літературних, естетичних підстав так саркастично піддав критиці (скоріше висміяв) Бобакову збірку «Бути птахом» та її видавця. Прочитавши її, мені стало сумно. Гадаю, що тут дійшло до «великого непорозуміння» змісту, образного арсеналу і стилю поезії М. Бобака. Не місце тут докладніше аналізувати Маскаликові зауваження. Згоден, що кожен має право висловити свою думку про художній твір, але від поета, який мислить і виражає свої думки, почуття у вірші художніми образами, від людини, яка майже все життя працює з художніми образами, від людини, яка майже все життя працює з художньою поезією, то не виходила б в Україні, не була б перекладена в чеською (напр., зб. «Rozvání do rodzimu», 2016), словацькою, мадярською, російською та іншими мовами.

Шкода, бо із всім, що увійшло у збірку «Одкровення...», я в основному погоджуюсь, зокрема з його публіцистичними статтями і з його боротьбою за збереження української мови, обрядовості і богослужбової церковнослов'янської мови в обох церквах. Може, і його заслугою час від часу чуємо церковнослов'янську чи навіть українську мову та обряди в наших церквах.

Ряд оригінальних творів, перекладів і праць – рецензій, виступів, що склали збірку «Одкровення...», збагачують наше уявлення про людину, її мислення, про художній талант Павла Маскалика.

Михайло РОМАН.

* * *

25.10.2019 р., в рамках Місяця пошани до старших, в Центрі культури міської частини Тягановце-місто в Кошицях відбулася урочиста зустріч жіноччленів кошицького клубу Асоціації жінок Словаччини (АЖС) на чолі з головою Ярмилою Репчиковою. Запрошені гості: депутат Національної Ради Словацької Республіки Олена Червенякова та голова Ради людей похилого віку в Кошицях Ян Цабан привітали присутніх, високо оцінили волонтерську роботу жіночого клубу в Кошицях на протязі 18 років і висловили їм щире подяку. Пан Я. Цабан нагадав про успіх цього клубу, коли на початку жовтня 2019 року він був визнаний «Клубом року 2019 в Кошицях» і нагороджений почесною грамотою. В художній програмі із словацькими народними піснями виступило жіноче тріо АЖС кошицького

клубу, художній керівник Мирон Сувак. Ірина Мацко з Кошиць заспівала власну «Пісню про Матір», викликавши сльози у присутніх і слова вдячності. На-

▲ Виступ І. Мацко на урочистій зустрічі в Кошицях.

останок прочитала свою поезію і виконала віночок українських народних пісень.

Зустріч вийшла щирою і залишила теплі спогади.

І. М.

▲ Загальна світлина урочистої зустрічі в Кошицях.

**Про новини діяльності
Союзу русинів-українців Словацької
Республіки, чим живе українська громада
Словаччини можна довідатись, відкривши
фейсбук чи веб-сторінки:**

<https://www.facebook.com/rusiniukrajincislovenskejrepubliky/>
<http://www.ukrajinci.sk/index.html>
<https://zakarpattya.net.ua/>

**Українську пресу Словаччини – журнали «Дукля»,
«Веселка» та газету «Нове життя» – можна читати
за такою адресою:**

4hvyliia.com/zmi.

«Я захопилася фантастикою саме для того, щоб розібратися, що таке час»

Письменниця Наталія Щерба про себе і свою творчість

26 вересня в З'єднаній школі Тараса Шевченка в Пряшеві пройшов Європейський день мов. В цей день школу відвідала російськомовна письменниця Наталія Щерба, родом з Білорусі. Проживає в Івано-Франківську (Україна). Її книжки перекладаються на українську, словацьку, чеську, польську та білоруську мови. Перший її літературний твір вийшов у 2005

– Почнемо з такого стереотипного питання, що приходять Вам на думку, коли чуєте слово Словаччина?

– Штрбське плесо. Але насправді мені дуже подобається природа в Словаччині, вона така ж родина, як у нас в Карпатах. І ще дуже високі та гарні люди.

– Ви народилися в Білорусі, в дитинстві жили в Росії, але зараз живете на Івано-Франківщині в Україні. Чому саме Україна?

▲ Виступає Наталія Щерба.

– В Україні взагалі то добре жити, якщо маєш гроші. Цікаво саме подорожувати. Мені подобається Європа, тому що тут багато казкового. Особливо в Празі, вона дуже часодійна. Коли я перший раз туди приїхала, було дивне відчуття, що це місце, про яке я вже написала книгу.

– Як відреагували ваші близькі і рідні на ідею писати?

– Дуже добре, це мене здивувало. Коли зрозуміла, що хочу писа-

ти, я втратила бізнес і ми жили на заробітну плату мого чоловіка. Коли пишеш книжки, ти повинен покинути роботу, або зовсім не мати особистого життя, бо книги забирають багато часу, десь 10 годин в день. Моя сім'я мене дуже підтримала, я дуже вдячна їй за це.

– Людина, яка пише книги у фантастичному жанрі, уявляється досить забобонною. Наприклад, якщо чорний кіт перейшов вам дорогу, що зробите?

– Це мій улюблений забобон. Говорять, що, якщо кішка пробігла двічі, то вона відмінила прокляття, або подвоїла? Тобто, я не настільки забобонна. Я взагалі більше люблю науку.

– Ви пишите книги по-російськи, але чи не було б вигідніше писати по-англійськи?

– Писати на іншій мові дуже важко. Навіть українською, я ви-

користую її у житті, але писати на ній я не можу. Бо рідна мова – це таке ядро, яке не можна поміняти.

– Але і з «Часодіями» були проблеми, 5 років Ви писали серію і потім ще стільки шукали видавництва. Тема в книзі є достатньо оригінальна, то в чому була проблема?

– Коли я починала писати, це був 2005 рік, то було дуже важко знайти видавництво. Я надіслала

свою книгу в 20 видавництв і мені всі відповідали, що текст хороший, але тема комерційно не вигідна. Та потім я дізналася про конкурс у видавництві, яке публікувало Гаррі Поттера в Росії. Прийшло 3000 рукописів, і коли я виграла, це було таке почуття, що ти 5 років стукав і тобі відкрили. Я зразу боролася, щоб це була серія з 5 – 6 книг. Це дуже дивно, але оригінальну історію набагато складніше опублікувати. Мені тоді казали, пишіть про вампірів, але я не хотіла таке писати. Тоді була дуже плачевна ситуація, було дійсно важко пробитися.

– Тепер ваші книги знайшли свого читача. Чи було воно того варте?

– Я завжди хотіла бути письменником, але думала, що це професія для обраних. Я працювала дизайнером, творча, цікава професія, але це не було те, що я хотіла. І ось коли я опинилась у видавництві, зрозуміла, що дуже важливо знаходитися на своєму місці. Тому, якщо хочете стати письменником або художником, то не ставайте юристом, йдіть своїм шляхом, тому що потім будете все життя жаліти.

– Час – це дуже цікава тема. Головна героїня роману Василіса працює з часом та змінює його. Коли та чому виникла ідея написати про мандрування часом?

– Взагалі, я завжди хотіла напи-

сати книгу про час. Із самого дитинства цікавилась цією темою. Навіть в дитинстві мріяла, щоб я – доросла прийшла до себе – малої. Я захопилася фантастикою саме для того, щоб розібратися, що таке час. Окрім того, в книзі дуже важлива тема дружби. Головну героїню оточують друзі і вороги і вона вчиться довіряти та вибирати правильне рішення.

– Чи збираєтесь Ви написати продовження до серії «Часодії»?

– Це найважче питання, тому що коли говориш читачам, що сьомою частиною не буде, декотрі реагують дуже емоційно. Я навіть була змушена закрити повідомлення в соціальних мережах. Взагалі, я думала написати історію, яка пов'язана з цим всесвітом, але зараз у нас буде фільм, я надіюсь, тому треба трохи зачекати.

– Як збираєтесь знімати фільм, але в якій країні, в Україні, Росії чи де?

– Це важке питання, в Америці потрібно ще чекати, щоб вийшла та книга, а в Україні не мають грошей на фільм. Тобто на бюджет фільму дають тільки 1 млн доларів, це дуже мало. В Росії цифра виростає до 8 млн. А на гарний фільм потрібні мінімум 30 млн. Тому, звісно, краще почекати та працювати з Америкою.

– На сьогодні пишите у фантастичному жанрі, а чи не хотіли б Ви спробувати щось нове у майбутньому?

– Я одразу вибрала фантастику, тому що ти можеш використовувати різний літературний інструментарій, поглянути на реальність з іншого зору. Але я хочу написати про подорож підлітків по Європі, бо у мене дуже багато цікавого матеріалу.

Підготувала
Марія БІЛЯВСЬКА.

▲ Частина учасників зустрічі в Смольнику.

Зустріч у Смольнику

20 жовтня 2019 р. в Смольнику (окр. Гелниця) після недільної Літургії в православному храмі Покрови Пресвятої Богородиці, яку відслужив його настоятель протоієрей Рауш Зоїл, у трапезній відбулась літературна зустріч з місцевою українською громадою та гостями з Пряшева і Кошиць. Присутні я ознайомила з новими номерами літературного журналу Спільки українських письменників Словаччини «ДУКЛЯ», книжковими новинками, двотижневиком «НОВЕ ЖИТТЯ», дитячим журналом «ВЕ-СЕЛКА» Союзу русинів-українців Словацької Республіки. Представлену періодику українська

громада отримала в подарунок, за що висловила щире подяку. Одночасно я розповіла про міжнародний літературний конкурс «КОРОНАЦІЯ СЛОВА» в Україні, якому в наступному році виповниться 20 років. Потім читала добірку своєї поезії.

Всі разом співали народні українські пісні і улюблені сучасні «Рідна мати моя», «Чорнобривців насяла мати» і почувалися як одна велика щаслива Родина.

Дякую вам, дорогі земляки, за велику любов до рідної землі, українського слова і пісні!

Ірина МАЦКО.

На Гавешовій ростуть найвищі буки

Національний природний заповідник Гавешова (словац. *Haveshová*) – є одним з трьох частин з найвищим ступенем охорони в рамках Національного парку Полонини. Разом зі Стужицею та Рожком Гавешова входить до весільної спадщини ЮНЕСКО *Старі букові ліси та ліси Карпат та інших регіонів Європи*.

Розташований у Буковських пагорбах (словац. *Bukovské vrchy* \ синонім – *Західні Бескиди*) і внесений до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. Праліс Гавешова знаходиться біля сіл Стацінська Розтока і Кальна Розтока. Деякі буки досягають висоту до 58 метрів.

Резервація площею 1713 тисяч м² була заснована в 1964 році. Об'єктом захисту держави виступають прекрасно збережені первісні букові ліси, де зустрічаються й інші види листяних дерев (клен, ясен, в'яз). Цей заповідник був створений в науково-дослідних, культурних і освітніх цілях. Він розташований на висоті від 440 до 741 м над рівнем моря. Середня річна температура в лісі дорівнює 6-6,5 °С.

Прогулянки по пралісу – це досить цікавий досвід. Вікові дерева майже не пропускають сонячного проміння. Тут і там видніються повалені стовбури, які лежать до тих пір, поки не будуть перероблені самою природою. Люди не втручаються в життя пралісу. Опинившись на території заповідника Гавешова, ви можете уявити, що перебуваєте на Землі, яка була до появи людини. Масивні буки займають майже весь простір заповідника. Інших дерев дуже мало – всього 5 % від загальної кількості рослин. Ця природна резервація є домом для багатьох видів птахів.

Через буковий праліс Гавешова не проходять туристичні стежки. Однак на деяких картах позначена стежка лісника, якою часто користуються мандрівники.

За оцінками експертів, незважаючи на природні багатства, Національний парк Полонини має найменшу кількість відвідувачів серед словацьких національних парків.

За оцінками, щорічно його відвідують близько 15 000 туристів. Для порівняння, польський національний парк Бешади, який також є одним із так званих карпатських букових лісів, зафіксував 589 200 записів між квітнем та листопадом минулого року.

Петро Худик склав депутатські повноваження

Петро Худик (Smer-SD) склав депутатські повноваження, про що інформує адміністрація Національної Ради Словацької Республіки.

Це випливає з рішення глави Парламенту на веб-сайті Національної Ради Словацької Республіки. «Мандат депутата Національної Ради Словацької Республіки Петра Худика закінчується з дня вручення пись-

мового рішення про складення повноваження депутата Національної ради Словацької Республіки, т. є. 31 жовтня 2019 року», – йдеться у рішенні.

Петро Худик буде працювати в Генеральному консульстві Словацької Республіки в Ужгороді.

На посаді голови Пряшівського самоврядного краю він був 16 років – з 2002-го по 2017 рік.

Карпатські букові ліси мають точні межі

Після дванадцяти років Словаччина точно визначила межі карпатських букових лісів. Вони включені до всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

Комітет всесвітньої спадщини ЮНЕСКО неодноразово закликав Словаччину забезпечити належну охорону букових карпатських лісів та встановити точні межі, в рамках яких буде дотримуватися найсуворіший захист.

В іншому випадку існував ризик, що ліси можуть бути виключені зі списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО через відсутність захисту.

Вдалося домовитись про те, що жорсткий режим невтручання буде застосовуватися до 4 300 гектарів. Ця територія стане основною зоною охорони ЮНЕСКО.

Суворі буферні зони, т. є зони, де неможливо рубати ліс, буде мати площу приблизно 1700 га. А ширша буферна зона, де можна керуватись лише в обмеженій

формі відповідно до принципів природоохоронного управління, буде мати площу понад 13 300 га.

Розмежування території є результатом тривалих переговорів з державними та недержавними власниками.

«У міністерстві ми дійсно наполягали на справедливому доступі до приватних власників. Вони мають близько 1 000 гектарів на цій площі», – сказав міністр охорони навколишнього середовища Ласло Шоймош.

Єдиним винятком є приватна земля в Національному природному заповіднику Шіпкова площею приблизно 150 га.

Тут не вдалося досягти згоди, тому територія не буде включена до зони ЮНЕСКО.

Проте лісозахисне об'єднання «Vlk» запевняє, що пропозиція міністерства все ще не гарантує належного захисту словацької частини букових карпатських лісів.

На світанку історії Постаті Київської Русі (60)

Мал

Мал (Малко Любечанин; ? – 946) – князь літописних древлян, батько улюблениці княгині Ольги – Малуші, матері великого князя київського Володимира Святославича Великого (отже останньому доводився дідом).

Князь Мал (за ін. джерелами – Ніскиня) очікував нагоди повернути своєму племені незалежність, відняту в них київським князем Олегом, попередником великого князя київського Ігоря, у битві 914 р.

У літописі під 945 р. згадується, що коли князь Ігор, чоловік великої княгині київської Ольги, почав насильницьки повторно стягувати непомірну данину з древлян (на яку більше не мав права), Мал у відповідь очолив Древлянське повстання. Рада древлянських вождів на чолі з Малом ухвалила вбити київського князя. Послали вони гінців назустріч Ігорю: «Чого ти йдеш знову? Ти забрав еси всю данину». Але він навіть і слухати не став. Тоді прийшли древляни до свого князя Мала і, коротко порадившись, дійшли такого висновку: «Якщо впадуть вовк до овець, то виносить по одній все стадо, якщо не уб'ють його. Так і сей: якщо не вб'ємо його, то він усіх нас погубить». Тоді князь Мал очолив Древлянське повстання – він підняв проти князя Ігоря головне древлянське місто Іскоростень.

І розбив Ніскиня київську дружину, самого ж Ігоря взяв у полон. А щоб іншим не кортіло ганити звичай слов'янські та простягати загарбушу руку до землі древлянської, вирішили його стратити: нахиливши одна до одної дві високі молоді берези, прив'язали князя Ігоря за ноги до їхніх верхівок – і відпустили. Древа пружно розігнулись, і тіло князеве в одну мить було розчакнуто навпіл... Мабуть, у це страшне дійство було вкладено такий зміст: «Ми схилились, князю, перед тобою, шануючи перевагу і велич твою. Але якщо ти зневажаєш гідність нашу, то ми у відповідь можемо так розправити спину, що й кісток своїх не збереш!». Поховали його з усіма почеснями, за княжим звичаєм, і насипали на його могилі високий курган. Сусіднє ж село ще багато століть називалось Могильне, бо тут знаходиться Могила князя Ігоря (зараз це селище Поліське).

За «Повістю временних літ» древляни невдовзі після вбивства князя Ігоря запропонували його вдові княгині Ользі вийти заміж за Мала. Княгиня Ольга удавано погодилась, але з однією метою – жорстоко помститися за чоловіка. Здобувши у 946 р. Іскоростень, вона «міських старішин забрала в полон», як засвідчив Нестор, а місто спалила. Слід гадати, що й Мал закінчив своє життя в полоні – у м. Любеч. Історики знайшли в землі древлянського спадкове володіння – місто Малин, що й досі носить цю назву.

З постаттю Мала у науці пов'язується й версія про народження князя Володимира Святославича. Він був позашлюбним сином князя Святослава і Малуші, ключниці великої київської

княгині Ольги, сестри героя билин Добрина Никитича, про яких у літописі Нестор пише: «Батько ж ім був Малко Любечанин, і доводився Добрина дядьком Володимирові». Дослідники, зокрема академік О. Шахматов, М. Таубе та М. Грушевський висловили припущення, що Малко Любечанин і є древлянський князь Мал, оспіваний у билинах як Никита Залешанин (тобто Никита з-за лісу, з древлянської землі). Утім проти цієї версії виступав академік Б. Рибаків.

У м. Коростень (тепер Житомирської обл...) до 1300-річчя міста встановлено пам'ятник князю Малу. Посилання: *Гайдай Л.* Історія України в особах, термінах, назвах і поняттях. – Луцьк: Вежа, 2000; Довідник з історії України. За ред. І. Підкови та Р. Шуста. – К.: Генеза, 1993; *Повість минулих літ.* – К.: Дніпро, 1990.

«Українці в світі».

▲ Мал – вождь древлян.

Вшанування пам'яті Василя Макуха в Празі

5 листопада 1968 року на київському Хрещатику полився бензином та підпалив себе українець Василь Макух на протест проти російської колонізації України та окупації Чехословаччини влітку 1968 року.

5 листопада 2019 р. Посольство України в співпраці з міською радою частини Прага 10 організували акцію вшанування пам'яті Василя Макуха на пішохідному мосту в Празі, названому на честь Василя Макуха. Квіти та вінки

до пам'ятної таблиці на мосту поклали окрім сенаторки чеського Парламенту та старостки міської частини Прага 10 Ренати Хмелової й Посла України в Чехії Євгена Перебийноса також віце-спікер Палати депутатів Чехії Войтех Пікал, представники Адміністрації Президента Чеської Республіки, уряду та Міністерства закордонних справ Чехії, магістрату Праги.

Посольство України в Чеській Республіці.

– Зараз когось з'валую! Дівчино, як вас звати?

– Галя.
– Вас не буду гвалтувати. Мою маму теж Галя звати. А тебе, чоловіче, як звати?
– Ну, взагалі-то, Руслан, але друзі називають мене Галею.

* * *

Чому у людей буває помилля?

– Коли людина п'є спиртне, в організмі мірають клітини мозку, а на ранок ті, які залишилися живими, влаштовують поминки.

* * *

Приходить мужик до лікаря і починає скаржитися, що у нього болить між лопатками.

– Курите?
– Вже десять років як кинув.
– П'єте?
– Ні, ні краплі!
– Жінками захоплюєтесь?
– Ні!
– А, тоді це крила ріжуться.

* * *

Дитина повинна бути гордістю! Дружина – гідністю! Чоловік опорою! Друзі – вірністю. Гроші – зайвими. Здоров'я – міцним. А життя – прекрасним.

Гумор

Сидить маленька дівчинка в лікарні і плаче. Підходить до неї хлопчик:

– Чому ти плачеш?
– Я прийшла робити аналіз крові, і мені палець відріжуть. Хлопчик почав також плакати.

– А ти чому плачеш? – запитала дівчинка.
– А я прийшов аналіз сечі здавати...

* * *

Забігає маньяк в магазин і кричить:

Програма радіо

16.11.2019 – субота
14.00 – 15.00 – Музичні вітання
20.00 – 20.30 – Ми, русини
20.30 – 21.00 – Музика національностей
21.00 – 22.00 – Журнал український
17.11.2019 – неділя
21.00 – 22.00 – Бесіда русинська, репріза
22.00 – 22.30 – Мости, репріза
22.30 – 23.00 – Гіт-парад український, репріза
18.11.2019 – понеділок
18.15 – 18.40 – Радіоновини (Р)
19.11.2019 – вівторок
18.15 – 18.40 – Радіоновини (У)
20.11.2019 – середа
18.15 – 18.40 – Радіоновини (Р)

19.00 – 20.00 – Бесіда русинська
21.11.2019 – четвер
18.15 – 18.40 – Радіоновини (У)
22.11.2019 – п'ятниця
18.15 – 18.40 – Радіоновини (Р)
23.11.2019 – субота
14.00 – 15.00 – Музичні вітання
20.00 – 20.30 – Корені
20.30 – 21.00 – Музика національностей
21.00 – 22.00 – Журнал український, репріза
24.11.2019 – неділя
21.00 – 22.00 – Дзвони над країною, русинське, репріза
22.00 – 22.30 – Ми, русини, репріза
22.30 – 23.00 – Музика національностей, репріза
25.11.2019 – понеділок
18.15 – 18.40 – Радіоновини (Р)

26.11.2019 – вівторок
18.15 – 18.40 – Радіоновини (У)
27.11.2019 – середа
18.15 – 18.40 – Радіоновини (Р)
19.00 – 20.00 – Там, у нас – русинське
28.11.2019 – четвер
18.15 – 18.40 – Радіоновини (У)
19.00 – 20.00 – На словечко
29.11.2019 – п'ятниця
18.15 – 18.40 – Радіоновини (Р)
30.11.2019 – субота
14.00 – 15.00 – Музичні вітання
19.00 – 20.00 – Клуб особистостей, русинське
20.00 – 20.30 – Громадянський клуб
20.30 – 21.00 – Гіт-парад русинський
21.00 – 22.00 – Національний калейдоскоп
22.00 – 23.00 – На словечко
Зміна програми можлива.

Літаком до Одеси

Братиславський аеропорт М. Р. Штефаніка з третього листопада 2019 року розпочинає авіаперевезення в Одесу (Україна).

Іх можна використовувати щонеділі та щосереди. Після прямих рейсів до Києва та Львова, Одеса – третя регулярна послуга Wizz Air з Братислави в Україну. Регулярне повітряне сполучення з Братислави до Одеси на Чорному морі є частиною зимового розкладу на 2019/2020 роки, який почав змінюватись зі зміною часу наприкінці жовтня. Аеропорт пропонує загалом 6 регулярних рейсів для пасажирів.

Окрім рейсів до українських міст Одеса, Львів та Київ-Жуляни, Wizz Air також здійснює регулярну послугу до Лондона-Лутона (5 разів на тиждень, 7 разів на тиждень у Різдво та Новий рік), а також авіарейси до Скоп'є в Північній Македонії та Софії в Болгарії (обидва 3 рази на тиждень або 4 рази на тиждень у Різдво та Новий рік).

Рейси виконуються Wizz Air з літаками Airbus A320 та A321 відповідно Airbus A321. Квитки у всі напрямки можна придбати на сайті www.wizzair.com.

Джерело: bts.aero

Народ скаже – як зав'яже

Жычане – не дароване.
«Пожыч мі гребінь» – «Ты знаеш, же гребінь, ножик і фрайрка са не пожычають?»
То са зве «верний назад» (Позичену річ не забудь повернути!)
То са зве «принесь назад» (Те ж, що «верний назад».)
Як пришов, так пішов.
Якый пришов, такый пішов.
Верне (або: дасть ті) на сятого нігда.
Верне, як са зверне.

NOVE ŽYTĽA

або e-mail: predplatne@slposta.sk. Objednávky do zahraničia vybavuje: Slovenská pošta, a.s., Stredisko predplatného tlačie. Uzbecká 4, P. O. Box 164, 820 14 Bratislava 214, e-mail: zahranična.tlač@slposta.sk. Objednávky na predplatné do zahraničia prijíma: SLOVART G.T.G., spol. s r.o., Krupinská 4, P. O. Box 152, 852 99 Bratislava, e-mail: info@slpart-gtg.sk. Počítačová sadzba NITECH s.r.o., Prešov, Tlačí Grafotlač, Prešov. Ev. číslo EV 3301/09. Realizované s finančnou podporou Fondu na podporu kultúry národnostných menšín.

Vydáva Zväz Rusínov-Ukrajincov SR, IČO 00 177 725. Ročník 69. Šéfredaktor Miroslav Iljuk. Adresa redakcie: Janka Borodáča 5, 081 08 Prešov. Tel. 051/7733 707, e-mail: novezytta@nexta.sk. Náklad: 500 ks. Ročné predplatné 10,40 € Štvrťročné predplatné 2,60 € Objednávky na predplatné prijíma každá pošta a doručovateľ Slovenskej pošty, alebo e-mail: predplatne@slposta.sk. Objednávky do zahraničia vybavuje: Slovenská pošta, a.s., Stredisko predplatného tlačie. Uzbecká 4, P. O. Box 164, 820 14 Bratislava 214, e-mail: zahranična.tlac@slposta.sk. Objednávky na predplatné do zahraničia prijíma: SLOVART G.T.G., spol. s r.o., Krupinská 4, P. O. Box 152, 852 99 Bratislava, e-mail: info@slpart-gtg.sk. Počítačová sadzba NITECH s.r.o., Prešov, Tlačí Grafotlač, Prešov. Ev. číslo EV 3301/09. Realizované s finančnou podporou Fondu na podporu kultúry národnostných menšín.

НОВЕ ЖИТТЯ

Видає Союз русинів-українців СР. Рік видання 69. Головний редактор Мiroslav Iljuk. Адреса редакції та адміністрації: 081 08 Прішів, Янка Бородача, 5. Телефон 051/7733 707, e-mail: novezytta@nexta.sk. Рукописи і фотографії повертаються на просьбу автора. Редакція залишає за собою право скорочувати статті. Статті, підписані авторами, висловлюють їх власні погляди і не обов'язково збігаються з поглядами редакції.